

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tost/1/2018
Identifikačné číslo spisu: 9517100070
Dátum vydania rozhodnutia: 16. mája 2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Serbová
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:9517100070.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Martina Bargela v trestnej veci obvineného H. C. a spol., pre pokračovací obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a), písm. b) Trestného zákona a iné, vedenej na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica pod sp. zn. BB-4T/9/2017, na neverejnom zasadnutí dňa 16. mája 2018 v Bratislave, o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-4T/9/2017 zo 14. septembra 2017, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku uznesenie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-4T/9/2017 zo 14. septembra 2017 s a z r u š u j e a tomuto súdu sa ukladá, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e

Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica uznesením sp. zn. BB-4T/9/2017 zo 14. septembra 2017 podľa § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku odmietol obžalobu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, sp. zn. VII/1 Gv 5/16/1000 z 31. marca 2017 a vrátil vec prokurátorovi, lebo zistil závažné procesné chyby, najmä, že boli porušené ustanovenia zabezpečujúce práva obhajoby. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky podal dňa 31. marca 2017 obžalobu na obvinených H. C., O. S. rod. V., F. R., F. S., Z. J., S. Z., Mgr. O. C., S. U., B. M., W. B., U. N., Ing. H. G., O. V., U. V., L. O. a A. O. pre skutky uvedené v bodoch 1/ až 9/ obžaloby, z ktorej vyplýva, že:- obvinený H. C. sa mal dopustiť v bodoch 2/ a 7/ pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona, v bode 3/ obzvlášť závažného zločinu legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. a), písm. b), písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona a v bode 5/ obzvlášť závažného zločinu podielníctva podľa § 231 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona, - obvinený O. S., rod. V. sa mal dopustiť v bodoch 2/, 7/ a 9/ pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona, v bode 9/ pokračovacieho zločinu

Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona, - obvinená B. M. sa mala dopustiť v bodoch 2/, 7/ a 9/ pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a), písm. b) s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona, v bodoch 2/ a 7/ pokračovacieho zločinu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1, ods. 5, ods. 6 Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona, v bodoch 3/ a 6/ pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. a), písm. b), písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona, a v bode 5/ obzvlášť závažného zločinu podielníctva podľa § 231 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona,- obvinená W. B. sa mala dopustiť v bode 5/ obzvlášť závažného zločinu podielníctva podľa § 231 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona,- obvinený U. N. sa mal dopustiť v bode 2/ obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona, - obvinený Ing. H. G. sa mal dopustiť v bode 4/ účasti na obzvlášť závažnom zločine podielníctva formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. a) k § 231 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. a) Trestného zákona,- obvinený O. V. sa mal dopustiť v bode 9/ obzvlášť závažného zločinu podvodu spáchaného formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. c) k § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona,- obvinený U. V. sa mal dopustiť v bode 9/ obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona,- obvinená L. O. sa mala dopustiť v bode 9/ obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona,- obvinený A. O. sa mal dopustiť v bodoch 5/ a 9/ pokračovacieho prečinu zneužitia právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a pokračovacieho prečinu neoprávneného nakladania s osobnými údajmi podľa § 374 ods. 1 písm. b) Trestného zákona. Prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že trestné veci vedené na Špecializovanom trestnom súde pod sp. zn. PK-1T/56/2013, PK-1T/21/2015, PK-1T/9/2017 a BB-4T/9/2017 spolu súvisia vecne ako aj personálne. Súd poukázal na obvineného H. C. ktorý je obvinený v trestných veciach vedených pod sp. zn. BB-4T/9/2017, PK-1T/21/2015, PK-1T/9/2017. F. R. je obvinený v trestných veciach vedených pod sp. zn. PK-1T/56/2013, PK-1T/21/2015, PK-1T/9/2017 a BB-4T/9/2017. Z. J. je obvinený v trestných veciach vedených pod sp. zn. PK-1T/56/2013, PK-1T/21/2015, PK-1T/9/2017 a BB-4T/9/2017. B. M. je obvinená v trestných veciach vedených pod sp. zn. PK-1T/56/2013, PK-1T/21/2015, PK-1T/9/2017 a BB-4T/9/2017. L. S. je obvinený v trestných veciach vedených pod sp. zn. PK-1T/56/2013, PK-1T/21/2015 a PK-1T/9/2017. Takéto konštatovanie sa týka aj obvineného S. U. a ďalších. Vecná a personálna súvislosť sa prejavuje aj tak, že niektorí obvinení vystupujú v jednej trestnej veci ako svedkovia a v druhej trestnej veci ako obvinení. Jedná sa napríklad o obvineného B. N., ktorý v trestnej veci vedenej pod sp. zn. BB-4T/9/2017 vystupuje ako svedok a zároveň v trestnej veci pod sp. zn. PK-1T/21/2015 vystupuje ako obvinený. To isté platí napríklad o L. S., ktorý v trestnej veci sp. zn. BB-4T/9/2017 vystupuje ako svedok a v ostatných troch trestných veciach vedených na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku vystupuje ako obvinený. Súd v tomto smere ďalej uviedol, že vo všetkých vyššie uvedených trestných veciach vystupuje ako svedok M. W.. V trestnej veci vedenej pod sp. zn. BB-4T/9/2017 tomuto svedkovi bolo uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru, sp. zn. ČVS: PPZ-77/BOK-CA-2010 zo 7. marca 2012 vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona a iné. Je pritom zrejmé, že tento svedok mal priamo riadiť a koordinovať F. R., ktorý zabezpečoval činnosť ďalších osôb, ktoré mali pracovať pre zločineckú skupinu ako tzv. biele kone. Uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru, sp. zn. ČVS: PPZ-453/NKA-PZ-BA-2012 z 12. januára 2015 bolo rozhodnuté, že trestná vec obvineného M. W. sa vylučuje zo spoločného konania. Takýto postup vyšetrovateľ zvolil na základe pokynu prokurátora, ktorý uviedol, že tento obvinený sa významnou mierou podieľal na objasňovaní trestných činov vo vyššie uvedených trestných veciach a pripadá u neho do úvahy prerušenie stíhania podľa § 228 ods. 3 Trestného poriadku. Súd poukázal na to, že rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, sp. zn. PK-1T/56/2011 z 19. februára 2014 bol uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4To/8/2014 z 26. októbra 2016 zrušený v celom rozsahu a vec bola vrátená súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol. Napriek skutočnosti, že ide o inú trestnú vec, v ktorej bola podaná samostatná obžaloba, práve vzhľadom na personálnu a vecnú súvislosť s trestnou vecou vedenou pod sp. zn. BB-4T/9/2017 nie je možné nebrať tento právny názor Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky v tejto veci do úvahy. Súd v tomto smere poukázal na to, že v citovanom uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je jednoznačne uvedené, že Špecializovaný trestný súd v Pezinku v konaní pod sp. zn. PK-1T/56/2013 mal za daného stavu vec, po predbežnom prejednaní obžaloby, vrátiť prokurátorovi na došetrenie pre závažné procesné chyby a porušenie práva obžalovaného na obhajobu z dôvodu, že v prípade M. W. ako organizátora nie je možný postup podľa § 228 ods. 3 Trestného poriadku. Všetci obvinení popierajú spáchanie trestnej činnosti a namietajú výpoveď svedka M. W. a to aj z toho dôvodu, že vo veci vystupoval tiež ako obvinený. Taktiež je zrejme, že podľa tvrdenia orgánov činných v trestnom konaní mal byť na najvyššom stupni zločineckej skupiny, koordinovať a riadiť činnosť podriadených, to znamená, že mal v podstate rovnaké postavenie ako v trestnej veci vedenej pod sp. zn. PK-1T/56/2013. Tento svedok taktiež argumentuje pri svojich výsluchoch, že bol spolupracovníkom polície, je teda pochybné v akom procesnom postavení tento svedok vlastne vystupoval a následne potom je otázka, či je možné obvinených postaviť pred súd za tak závažnú trestnú činnosť len na základe výpovede tohto svedka. Proti tomuto uzneseniu podal prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) riadne a včas písomným podaním z 9. novembra 2017 sťažnosť (č.l. 12.057), ktorú dodatočne odôvodnil podaním z 28. novembra 2017 (č. l. 12.059). V odôvodnení sťažnosti uviedol, že nie je pravdivá skutočnosť, že M. W. mal byť na najvyššom stupni zločineckej skupiny, koordinovať a riadiť činnosť podriadených. Z vykonaného vyšetrovania vyplýva, že M. W. mal v zločineckej skupine významné postavenie dôležitú úlohu v rámci skupiny, avšak nebol na najvyššom stupni skupiny a nebol tak významnou osobou, aby ho bolo možné označiť za organizátora. Ďalej uviedol, že skutočnosť, že M. W. bol vypočutý v procesnom postavení svedka, keď bol povinný vypovedať pravdivo, pod hrozbou trestného stíhania za krivú výpoveď alebo krivé obvinenie, posilnila práva obhajoby, pretože v procesnom postavení obvineného alebo obžalovaného by mu takáto povinnosť, teda vypovedať pravdivo z ustanovení H. poriadku nevyplývala. Uviedol, že trestná vec obvineného H. C. a spol. personálne aj vecne súvisí aj s ďalšími trestnými vecami a svedkovia vystupujú v iných trestných veciach ako obvinení, ale nie je zrejme, ako by bolo možné túto skutočnosť napraviť a to aj z toho dôvodu, že táto skutočnosť je zákonná. Pokiaľ niektorá z osôb v inom trestnom konaní páchala trestnú činnosť, bol vyšetrovateľ Policajného zboru povinný postupovať v súlade s ustanovením § 206 ods. 1 Trestného poriadku, ale v prípade, že takúto trestnú činnosť v niektorých prípadoch nepáchala, tak jej nie je možné vzniesť obvinenie a môže byť vypočutá len v procesnom postavení svedka. Práve takáto rozdielnosť osôb pri páchaní konkrétnych skutkov bola pravdepodobne dôvodom na to, že sa vedú voči obvineným samostatné konania. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 18 ods. 1 Trestného poriadku a teda, že o všetkých veciach toho istého obvineného a proti všetkým obvineným, ktorých trestné činy spolu súvisia, sa môže vykonať spoločné konanie. Zákonodarca teda neurčuje vykonať spoločné konanie obligatórne, ale len fakultatívne a z uvedeného možno vyvodiť, že postup orgánov činných v trestnom konaní pri stíhaní obvinených v rôznych konaniach bol v súlade s uvedeným ustanovením Trestného poriadku. Obžaloba sa zároveň nezakladá len na tomto jednom dôkaze, ale aj na ďalších výpovediach a ostatných dôkazoch. Nie je sporné postavenie svedka M. W. a ani jeho výpoveď. Prekážkou nemôže byť ani to, či jeho výpoveď vo vyšetrovacom spise sú pred vznesením obvinenia, po vznesení obvinenia ako obvineného, resp. neskôr ako svedka. Prípustnosť jeho výpovedí na hlavnom pojednávaní v rámci dokazovania musí vyhodnotiť súd. Rovnako musí súd skúmať aj to, či svedok M. W. má byť zbavený mlčanlivosti o utajovaných skutočnostiach alebo nie. Je toho názoru, že súd nie je viazaný názorom obsiahnutým v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktorý súd odkazuje, kde sa konštatuje, že prvostupňový súd mal po predbežnom prejednaní obžaloby vec vrátiť prokurátorovi na došetrenie najmä z dôvodu, aby prokurátor podal obžalobu aj na M. W.. Žiadny súd a ani Najvyšší súd Slovenskej republiky nemôže zasahovať do právomoci prokurátora ako verejného žalobcu. Ďalej poukázal na ustanovenie čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a § 2 ods. 10 Trestného poriadku a v tejto súvislosti uviedol, že účelom preskúmania obžaloby nie je riešiť otázku viny obvineného rozborom a zhodnotením dôkazov. Podľa obsahu spisu treba hodnotiť výsledky prípravného konania z toho hľadiska, či odôvodňujú postavenie obvineného pred súd. Vrátenie veci prokurátorovi je opodstatnené vždy len vtedy, ak súd nemá vzhľadom na priebeh a výsledky prípravného konania dostatočný a spoľahlivý podklad na riešenie základnej otázky, či je obvinený postavený pred súd dôvodne. Ak ide o taký nedostatok, ktorý sa dá odstrániť v konaní pred súdom, nie je namieste vrátiť prokurátorovi vec

na došetrenie. Podstata dokazovania skutočností, ktoré je potrebné v trestnom konaní v zmysle § 119 ods. 1 Trestného poriadku dokazovať, sa vykoná kontradiktórnym spôsobom na hlavnom pojednávaní, a preto podľa § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku vrátiť vec prokurátorovi odmietnutím obžaloby možno len pre závažné procesné chyby prípravného konania, a to predovšetkým spojené s porušením práva obvineného na obhajobu, pričom k takýmto procesným pochybeniam však v predmetnom prípade vôbec nedošlo. V závere podanej sťažnosti uviedol, že súd vo svojom odôvodnení nepadnutého uznesenia neuviedol, v čom konkrétne vidí porušenie práva na obhajobu. Neuvádza ani aké konkrétne kroky by mal, či už prokurátor alebo vyšetrovateľ vo vzťahu k namietanej výpovedi vykonať. Súd neuviedol, aké konkrétne ustanovenia Trestného poriadku boli vo vzťahu k výpovedi M. W. zo strany orgánov činných v trestnom konaní porušené a nie je zrejmé, akým spôsobom by sa mala súdom prezentovaná nezákonnosť odstrániť a teda akým spôsobom majú v priebehu prípravného konania orgány činné v trestnom konaní postupovať podľa Trestného poriadku. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica v celom rozsahu a uložil súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol. K sťažnosti prokurátora sa vyjadril obvinený H. C. prostredníctvom ustanoveného obhajcu JUDr. Jaromíra Šmátralu, PhD., advokáta v Bratislave. Uviedol, že svedkovi M. W. v trestnej veci vedenej pod sp. zn. BB-4T/9/2017 bolo uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru, sp. zn. ČVS: PPZ-77/BOK-CA-2010 zo 7. marca 2012 vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona, pričom z odôvodnenia tohto uznesenia, ako aj z podanej obžaloby je zrejmé, že tento svedok mal priamo riadiť a koordinovať F. R., ktorý mal zabezpečovať činnosť ďalších osôb na základe pokynov M. W.. Následne uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru, sp. zn. ČVS: PPZ-453/NKA-PZ-BA-2012 z 12. januára 2015 bolo rozhodnuté, že trestná vec M. W. sa vylučuje zo spoločného konania, pričom tento postup zvolil vyšetrovateľ na základe pokynu prokurátora, ktorý uviedol, že tento obvinený sa významnou mierou podieľal na objasňovaní trestných činov a pripadá u neho do úvahy prerušenie trestného stíhania podľa § 228 ods. 3 Trestného poriadku. Tento postup nie je možný, nakoľko prerušiť trestné stíhanie sa nesmie voči organizátorovi, návodcovi alebo objednávateľovi trestného činu, na ktorého objasnení sa podieľa. Z. M. W. taktiež argumentuje pri svojich výsluchoch, že bol spolupracovníkom polície, je teda pochybné v akom procesnom postavení tento svedok vystupoval. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosť prokurátora proti napadnutému uzneseniu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, zamietol ako nedôvodnú. K sťažnosti prokurátora sa vyjadril prostredníctvom obhajcu JUDr. Petra Filipa, advokáta v Bratislave, aj obvinený O. O. C.. Uviedol, že obvinený v prípravnom konaní opakovane predkladal návrhy na vykonanie dôkazov, ktoré mali zásadný vplyv na riadne objasnenie skutkového stavu veci, pričom orgány činné v trestnom konaní tieto návrhy obvineného bez akéhokoľvek racionálneho zdôvodnenia dlhodobo odmietali, resp. tieto nikdy nevykonali. Uviedol, že počas celého prípravného konania nebola osoba JUDr. H. O. ako osoba disponujúca zásadnými informáciami o prejednávanej veci zbavená mlčanlivosti a orgány činné v trestnom konaní ignorovali aj námietky obhajoby vo vzťahu k procesnému postaveniu osoby svedka M. W.. Pokiaľ ide o postavenie M. W., v tejto súvislosti uviedol obvinený rovnaké argumenty ako v podanom vyjadrení obvinený H. C.. Napadnuté uznesenie považuje za zákonné, pre ktorého vydanie boli za danej situácie splnené všetky zákonné podmienky predpokladané ustanovením § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. Rovnako navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosť prokurátora proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica ako nedôvodnú zamietol. Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že sťažnosť prokurátora je prípustná (§ 185 ods. 2 Trestného poriadku, § 244 ods. 3 Trestného poriadku), bola podaná oprávnenou osobou (§ 186 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote a na mieste v súlade s ustanovením § 187 ods. 1 Trestného poriadku a v súlade s ustanovením § 189 ods. 3 Trestného poriadku prokurátor podanú sťažnosť odôvodnil, a preto preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému prokurátor podal sťažnosť, ako i konanie predchádzajúce tomuto výroku napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosť prokurátora je dôvodná a vychádzajúc z obsahu spisu dospel k nasledovným zisteniam a záverom. Podľa § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku pri predbežnom prejednaní obžaloby, súd obžalobu odmieta a vráti vec prokurátorovi, ak zistí závažné procesné chyby, najmä, že boli porušené ustanovenia zabezpečujúce právo obhajoby. Napadnutým uznesením Špecializovaný

trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, odmietol obžalobu predovšetkým z dôvodu, že trestná vec vedená na tomto súde pod sp. zn. BB-4T/9/2017 vykazuje znaky personálnej a vecnej súvislosti s inými trestnými vecami podrobne uvádzanými v napadnutom uznesení, ďalej z dôvodu, že poukazoval na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrený v uznesení pod sp. zn. 4 To 8/2014 z 26. októbra 2016 a tiež s poukazom na výpoveď svedka M. W.. S vyššie uvedenými dôvodmi odmietnutia obžaloby sa však Najvyšší súd Slovenskej republiky nestotožňuje. Trestný poriadok účinný od 1. januára 2006, ktorý sa aj v tejto trestnej veci aplikoval, výrazne obmedzil vykonávanie rozsiahleho dokazovania v prípravnom konaní s dôrazom, aby vlastné dokazovanie bolo vykonané pred nestranným a nezávislým súdom. Dôvodom odmietnutia obžaloby pritom nie je akékoľvek porušenie zákona, ale iba existencia závažných procesných chýb prípravného konania, najmä porušenie práva na obhajobu (§ 244 ods. 1 písm. h/ Trestného poriadku). Ak procesné chyby Špecializovaný trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica odvodzuje iba súvislosťou s inými vecami a hlavne hodnotiac dôkazy - ich použiteľnosťou z dôvodu postavenia osoby v trestnom konaní (svedok - obvinený), tu treba zdôrazniť, že nový Trestný poriadok dôkladne uplatňuje zásadu zodpovednosti prokurátora za dokázanie viny obvineným, teda zásady „dôkazného bremena“ a z toho vyplývajúcu použiteľnosť dôkazov pre vyslovenie viny obvineného. Vrátenie veci prokurátorovi je naďalej spojené s rozhodnutím o odmietnutí obžaloby po predbežnom prejednaní obžaloby senátom, avšak oproti predchádzajúcej úprave na obmedzenom podklade, spočívajúcom len v závažných procesných chybách, kde zákon demonštratívne uvádza a predovšetkým zdôrazňuje porušenie ustanovení zabezpečujúce práva obhajoby. Tieto chyby sa však týkajú len formálnych náležitostí konania (aj keď garantujúcich spravodlivý proces), nie súdneho prieskumu rozsahu a vecného obsahu dokazovania, ktoré malo byť vykonané v prípravnom konaní jeho orgánmi (§ 2 ods. 10 Trestný poriadok). Rovnako nemôže byť pri predbežnom prejednaní obžaloby skúmaná kvalita jej dôkaznej argumentácie, ani iné chyby obsahu jej odôvodnenia a z tohto dôvodu obžaloba odmietnutá. Okolnosť, či výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania odôvodňujú postavenie obvineného pred súd, je vecou úvahy prokurátora, ktorej opačnou alternatívou z hľadiska dokázania viny vo vzťahu ku skutkovým zisteniam je zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. a) alebo písm. c) Trestného poriadku. Porušenie povinnosti zistiť skutkový stav bez dôvodných pochybností a na to nadväzujúcich povinností orgánov činných v trestnom konaní ustanovených v § 2 ods. 10 Trestného poriadku nie je procesnou chybou v zmysle § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku a nie je sankcionované rozhodnutím o odmietnutí obžaloby a vrátení veci prokurátorovi podľa naposledy označených ustanovení. Sankciu v tomto prípade predstavuje neunesenie dôkazného bremena prokurátorom v súdnom konaní, a to vo vzťahu ku všetkým skutkovým zisteniam, relevantným ako kvalifikačný moment. Procesnou chybou podľa § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku sa rozumie nedodržanie formálnych náležitostí postupu a úkonov vo fáze trestného konania, ktorá len vytvára predpoklady pre prejednanie trestnej veci pred súdom, teda v prípravnom konaní (Rozhodnutie č. 118 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a súdov Slovenskej republiky č. 8/2014). V zmysle doterajšej právnej praxe závažné procesné chyby prípravného konania sú najmä chyby, ktoré samé osebe alebo v spojení s inými, vážnym spôsobom spochybňujú zákonnosť prípravného konania a jeho výsledkov, alebo ktoré majú za následok, že k niektorým úkonom prípravného konania nemožno prihliadať ako k dôkazu, pričom náprava týchto skutočností v konaní pred súdom, nie je možná. Závažnými procesnými chybami sú najmä nedoručenie uznesenia o vznesení obvinenia obvinenému, konanie a rozhodnutie nepríslušného orgánu alebo orgánu, ktorý mal byť vylúčený, vykonanie prípravného konania bez súhlasu poškodeného, hoci jeho súhlas sa podľa zákona vyžaduje, získanie dôkazov nezákonným donútením alebo hrozbou, vykonanie konania bez obhajcu, hoci išlo o prípad povinnej obhajoby, a neumožnenie obvinenému alebo jeho obhajcovi po skončení vyšetrovania preštudovať spisy. Najvyšší súd Slovenskej republiky po splnení revíziej povinnosti, nezistil závažné procesné chyby v prípravnom konaní vyššie uvedeného charakteru, pričom ani Špecializovaný trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica označené závažné procesné chyby v prípravnom konaní v napadnutom uznesení nekonštatuje. Účelom preskúmania obžaloby preto nie je riešiť otázku viny obvineného rozborom a zhodnotením dôkazov spôsobom ako na hlavnom pojednávaní. Podľa obsahu spisu však treba hodnotiť výsledky prípravného konania z toho hľadiska, či odôvodňujú postavenie obvineného pred súd. Vrátenie veci prokurátorovi je opodstatnené len vtedy, keď súd nemá vzhľadom na priebeh a výsledky prípravného konania dostatočný a spoľahlivý podklad na riešenie základnej otázky, či je obvinený postavený pred súd

dôvodne. Ak ide o taký nedostatok, ktorý nie je prekážkou pre záver o dôvodnosti obžaloby a ktorý sa dá odstrániť v konaní pred súdom, nie je namieste vrátiť prokurátorovi vec na došetrenie. Dôkazná núdza spôsobená nepoužiteľnosťou usvedčujúcich dôkazov zaobstaraných v prípravnom konaní, vedie v konaní pred súdom k vyhláseniu oslobodzujúceho rozsudku. K odmietnutiu obžaloby podľa § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku by aj podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dôkazná núdza mohla viesť vtedy, ak by bola absolútna, t. j., ak by neexistoval ani jediný zákonným spôsobom získaný dôkazný prostriedok odôvodňujúci postavenie obvineného pred súd, resp. podstatný usvedčujúci dôkaz, o ktorý sa opiera obžaloba, by bol získaný nezákonne. Takýto záver však vylučuje priamo samotná obžaloba, v ktorej prokurátor navrhol vykonať početné množstvo dôkazov. Najvyšší súd Slovenskej republiky tiež zdôrazňuje, že z ustanovenia § 2 ods. 11 Trestného poriadku síce vyplýva, že súd môže vykonať aj dôkazy, ktoré strany nenavrhlí, ale v zmysle ustanovenia § 1 a § 2 ods. 18 Trestného poriadku je trestný proces upravený ako kontradiktórne konanie dvoch protistrán - prokurátora na jednej strane a obvineného a jeho obhajcu na druhej strane. Preto nie súd, ale strany trestného konania pred súdom predkladajú a vykonávajú dôkazy, ktoré obvineného usvedčujú alebo oslobodzujú. Úlohou súdu, ako nestranného rozhodovacieho orgánu, je posúdiť tieto dôkazy a rozhodnúť spor medzi prokurátorom, ktorý zastupuje štát a obvineným. Pri tomto rozhodovaní musí súd zachovať nestrannosť a nesmie iniciatívne napomáhať jednej alebo druhej strane. Ak by sa tak stalo, došlo by k porušeniu nielen zásady rovnosti strán v konaní pred súdom, ale aj zásady spravodlivého procesu. Úlohou súdu prvého stupňa, ako nestranného a nezávislého tribunálu bude, aby v konaní pred súdom zabezpečil kontradiktórny charakter, ktorý je jedným z prvkov spravodlivého procesu. Z princípu kontradiktórnosti vyplýva, že rozhodnutie súdu nemôže byť založené na ničom, čo nebolo predmetom diskusie strán, resp. čo im nebolo predložené k diskusii. Je potom nesporné, že súd prvého stupňa má plné právo oprieť svoje rozhodnutie len o také dôkazy, ktoré budú spĺňať kritériá zákonnosti dôkazov. V tomto kontexte bude potom posudzovať dôkazy, ktoré bližšie rozoberá práve v napadnutom uznesení, s poukazom najmä na výpoveď svedka M. W..Nestranný súd má dostatok procesných prostriedkov na to, aby rozhodol o udržateľnosti, skutkovej alebo právnej, podanej obžaloby bez toho, aby v rozpore s princípom nestrannosti ukladal orgánom činným v prípravnom konaní konkrétne úkony, ktoré treba vykonať, bez ohľadu na to, ktorej strane konania budú výsledky takto doplneného dokazovania prospievať. Rovnako záver Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, že v danej veci nemožno ignorovať právny názor vyslovený v inej veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky v uznesení, sp. zn. 4 To 8/2014 z 26. októbra 2016, nie je správny. Najvyšší súd Slovenskej republiky k uvedenému uvádza, že súd, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, je v tomto konaní v zásade viazaný právnym názorom, na ktorého základe bolo zrušené jeho rozhodnutie. Ten totiž predstavuje tzv. ratio decidendi, teda záväznú časť - základ rozhodnutia, bez ktorého by vec nebola predmetom ďalšieho (nového) konania. V konaní nasledujúcom po zrušujúcom rozhodnutí odvolacím súdom teda nemá priestor pre úvahy, či bude, alebo nebude rešpektovať jeho právny názor, a to pokiaľ nedôjde k zmene skutkových okolností alebo právnej situácie, o ktoré sa vyslovený právny názor opiera. Je ale nutné zdôrazniť, že ide pritom o záväznosť v rámci jednej veci. Ak prvostupňový súd poukazuje na argumentáciu vyššie uvedeného rozhodnutia, kde sa konštatuje, že Špecializovaný trestný súd v Pezinku mal po predbežnom prejednaní obžaloby vec vrátiť prokurátorovi na došetrenie, ide o názor vyslovený v tej konkrétnej veci „inter partes“, avšak nie je právne záväzný v zmysle uvedeného aj v iných veciach a to erga omnes. Úplne na záver aj v súvislosti s predchádzajúcim odsekom tohto odôvodnenia rozhodnutia nadriadený súd pripomína ustanovenie § 194 ods. 5 Trestného poriadku, podľa ktorého orgán, ktorému bola vec vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie, je v tejto veci pri novom rozhodovaní viazaný právnym názorom, ktorý vo veci vyslovil nadriadený orgán. Výrok napadnutého uznesenia je vzhľadom na vyššie uvedené nezákonný, a preto Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky nezostalo nič iné, len postupom podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku napadnuté uznesenie zrušiť a uložiť Špecializovanému trestnému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.

